

**Kriseberedskabsplan for folkekirken
november 2022**

Indledning

Formål

Formålet med kriseberedskabsplanen er at sikre, at folkekirken også i krisesituationer kan udøve sit virke

- kirkeligt ved evangeliets forkyndelse, afholdelse af gudstjenester og kirkelige handlinger og sjælesorg
- samfundsmæssigt ved at opretholde funktioner i forhold til begravelser, personregistrering m.v.

Folkekirken har et vigtigt bidrag at yde til og i en bredere samfundsmæssig krisehåndtering og derfor er det væsentligt for samfundet, at folkekirken opretholder sine funktioner under en krise under skyldig hensyntagen til den aktuelle krisens beskaffenhed.

Nærværende kriseberedskabsplan vil derfor skabe grundlag for at definere

- Hvornår der er tale om en krise, som kræver iværksættelse af folkekirkens kriseberedskab
- Vurdering af den pågældende krises niveau
- Sammensætning af den optimale kriseorganisation herunder indtænke de mulige interessenter i kriseløsningen
- Samt sikre den nødvendige kommunikation internt og eksternt.

Målgruppe

Kriseberedskabsplanen er målrettet aktørerne fra Landsforeningen, Provsteforeningen, Præsteforeningen, bispekollegiet og de faglige organisationer med fokus på fælles koordinering. Der er tale om en kriseberedskabsplan i forhold til folkekirkens interne forhold. Folkekirkens beredskabspræster er en del af det kommunale, regionale og statslige beredskab og aktiveres derfor ad denne vej. De indgår i denne plan som interessenter.

Kirkeministeriet er en del af det nationale beredskab beskrevet i Beredskabsloven ([Krisestyringssystemet i Danmark \(brs.dk\)](#) samt <https://www.retsinformation.dk/eli/Ita/2017/314>). Kirkeministeriet fungerer som øverste administrative myndighed for folkekirken og vil i nationale krisesituationer ofte spille en central rolle som regeludsteder og forbindelsesled mellem stat og kirke. Kirkeministeriet deltager efter konkret vurdering i nærværende folkekirkelige beredskab.

Definition af en krise

En krise defineres som en situation hvor:

- den daglige almindelig drift ikke kan opretholdes
- den daglige organisering ikke er tilstrækkelig
- det derfor er nødvendigt at iværksætte en anden organisering af folkekirken end sædvanligt.

Krise-typer

En krise kan ramme folkekirken:

- Nationalt – når hele folkekirken bliver ramt af en krise som fx en pandemi
- Regionalt – når et eller flere stifter bliver ramt, mens resten af folkekirken "går fri" fx et krematorienedbrud.
- Lokalt – når et eller flere provstier eller pastorater bliver ramt, mens resten af folkekirken "går fri" fx en kirke der brænder.

Dette dokument forholder sig til kriseberedskab på nationalt niveau og kan anvendes som inspiration til at håndtere regionale og lokale kriser.

En krise kan ligeledes være internt eller eksternt opstået.

Interne kriser kan skyldes f.eks. ulykker, der alene rammer folkekirken, men ikke resten af samfundet, eller menneskelige/sociale/organisatoriske forhold, der påvirker folkekirkens omdømme. Internt opståede kriser kan for det meste håndteres af den almindelige organisering.

Eksterne kriser kan skyldes trusler eller angreb på folkekirken, eller der kan være tale om en krise, der rammer samfundet bredt eller dele af samfundet.

Krisestab

Krisestyling skal tilrettelægges på tre niveauer med hver sin krisestab og specifikke opgaver:

- strategisk
- koordinerende
- udførende

I en national krise vil det være hensigtsmæssigt, at:

- den strategiske krisestab er forankret nationalt
- det koordinerende niveau er forankret i stifterne
- det udførende niveau er forankret lokalt i provsti og sogn

I praksis kan niveauerne ikke altid holdes klart organisatorisk adskilt fra hinanden.

Ved sammensætning af hvert af de tre niveauer er det vigtigt, at der udpeges personer, der har et godt kendskab til folkekirken og dens organisation, herunder til den kirkelige lovgivning og til de lokale forhold. Denne faglige viden kan være forankret hos folkekirkens gejstlige, andre ansatte i folkekirken, valgte repræsentanter eller hos de faglige organisationer.

For at en krisestab skal kunne agere, er det væsentligt at ethvert af dens medlemmer:

- er villig til at påtage sig ansvar for samt at træffe beslutninger i krisestaben.
- deltager på delegation fra sit bagland og dermed med mandat til at træffe beslutninger i krisestaben.
- sammen med den øvrige krisestab virker for folkekirken som helhed og ikke varetager organisationsinteresser.

Endvidere er det vigtigt, at der udpeges stedfortrædere for alle medlemmer af krisestaben, så der er mulighed for afløsning, hvis en krise kører 24/7, eller hvis et medlem må trække sig undervejs i krisen.

Legitimitet

For at en folkekirkelig beredskabsplan kan virke og få den betydning, den er tiltænkt, fordres bred folkekirkelig legitimitet og forståelse for, at der i en krise er brug for særlige foranstaltninger og tiltag, for at folkekirken kan opretholde sine centrale funktioner/løse sine opgaver såvel kirkeligt som samfundsmæssigt. Det vil derfor være vigtigt, at der til enhver tid er en aftalt procedure for, hvordan kriseberedskabet iværksættes, med mulighed for løbende justering i lyset af erfaringer fra øvelser mv.

Det er centralt, hvem der bemyndiges til at definere, at der foreligger en krise og tilsvarende til at afmelde den igen.

Centralt er også at dem, der under en krise får særlige opgaver i krisestabe, er sig bevidst om deres ansvar og opgave, herunder at der er tale om en tidsmæssigt begrænset periode, samt at de beslutninger der træffes som følge af kriseberedskabsplanen, er begrænset til det, der ligger inden for de respektive folkekirkelige myndigheders råderum.

Øvelser

Øvelser er vigtige forudsætninger for, at planlægningen fører til effektiv krisehåndtering. Krisestaben træffer hvert år beslutning om implementeringen af evt. øvelser.

Beredskabsplan - organisering af kriseberedskabet

Den strategiske krisestab (DSK) DSKs ansvar

- At iværksætte initiativer, der sikrer en opretholdelse af folkekirkens samfundsmæssige funktioner som begravelse og personregistrering samt sikrer folkekirkens rolle som forkynder af evangeliet ved afholdelse af gudstjenester og kirkelige handlinger, sjælesorg m.v.
- At nedbringe konsekvenser af krisens omfang for folkekirken og samfundet, så der sikres en opretholdelse af folkekirkens samfundsmæssige funktioner som begravelse og personregistrering samt sikrer folkekirkens rolle som forkynder af evangeliet ved afholdelse af gudstjenester og kirkelige handlinger, sjælesorg m.v.
- At have fokus på offentligheden og folkekirkens omverden
- At have kontakt til presse og det politiske niveau uden for folkekirken herunder sikre central koordinering af den overordnede kommunikation såvel internt som eksternt
- At fastsætte retning, definere strategiske mål og sikre en central koordinering under krisen
- At sikre samarbejde og koordinering med det operative og det koordinerende niveau

DSK varetager sit ansvar inden for de rammer, herunder lovgivningsmæssige og organisatoriske, som i en krisituation eventuelt måtte blive fastsat af regering og myndigheder.

Aktivering af folkekirkens kriseberedskab

Det er DSK, der har ret/ansvar/pligt til at beslutte om en krise er en krise, der kræver aktivering af folkekirkens kriseberedskab.

Tilsvarende er det DSK, der har ret/ansvar/pligt til at beslutte hvornår situationen er normaliseret i en grad så folkekirkens kriseberedskab skal deaktiveres.

Ethvert medlem af DSK kan tage initiativ til, at DSK mødes for at drøfte og i givet fald beslutte om en given konkret situation er en krise, der kræver aktivering af kriseberedskabet, på hvilket niveau og i hvilket omfang. Det sker konkret ved at kontakte biskop og/eller repræsentant for Landsforeningen i DSK, som derpå vil indkalde DSK.

Beslutningen træffes som beslutninger generelt i DSK.

Aktivering af mulig krisituation kan også initieres fra øvrige niveauer gennem henvendelse til biskop og repræsentant fra Landsforeningen i DSK. Biskop og repræsentant fra Landsforeningen vil så beslutte, om

DSK skal indkaldes for at drøfte, hvorvidt der er tale om en krise, der kræver aktivering af kriseberedskabet. Ved uenighed mellem de to, ligger beslutningen hos biskoppen.

Hvis Folketinget har besluttet at der er i en given situation er tale om en national krise, som omfatter alle dele af samfundet, indkaldes DSK af biskop og/eller repræsentant for Landsforeningen i DSK, for at få sat aktivering af kriseberedskabet i værk.

Deaktivering af folkekirkens kriseberedskab

Denne beslutning træffes gennem samme procedure som ved aktivering af folkekirkens kriseberedskab.

Bemanding af DSK

DSK skal bemannes med personer, der sikrer DSKs legitimitet, samtidig med at der skeles til kompetencer og til, at centrale interessenter er repræsenteret.

- 1 Biskop udpeget af biskopperne
- 1 Menighedsrådsmedlem udpeget af Landsforeningen
- 1 Præst udpeget af Præsteforeningen
- 1 Provst udpeget af Provsteforeningen
- 1 HR/Jura stiftskontorchef udpeget af biskopper og stiftskontorchefer
- 1 HR/Jura vicesekretariatschef udpeget af Landsforeningen
- 1 medarbejderrepræsentant udpeget af de faglige organisationer
- 1 observatør fra Kirkeministeriet

DSK har understøttende funktioner (sekretariat, kommunikation, it) tilknyttet.

De understøttende funktioner deltager i DSKs møder medmindre andet beslutes i/af DSK.

Der vælges en stedfortræder for hvert medlem af DSK for at sikre robusthed, i fald der måtte blive forfald. DSK kan vedtage i hvilket omfang stedfortrædere inviteres med til møderne.

DSK vil have behov for at interessenter/faggrupper (faglighed) kan hentes ind ad hoc afhængigt af den konkrete situation/krise, til at kvalificere DSKs beslutninger.

Beslutningsproces

Beslutninger i DSK træffes ved konsensus. Kan der ikke opnås konsensus, er det biskop og repræsentant for Landsforeningen der træffer beslutning. Ved uenighed mellem de to, ligger beslutningen hos biskoppen.

DSKs funktionsperiode

DSK nedsættes for en 4-årig periode. Genudpegning kan ske. Kontinuitet skal indgå i overvejelserne, således at der ikke sker en total udskiftning af DSK hvert 4 år. DSK mødes en gang årligt, uanset om man er i en krisesituation.

DSK tager inden afslutningen af første funktionsperiode stilling til sammensætningen af DSK, herunder om DSK skal suppleres med yderligere en medarbejderrepræsentant.

Det koordinerende niveau

Det koordinerende niveau skal under krisen have fokus på de ansatte i folkekirken, folkekirkens brugere, bygninger og øvrige faciliteter med henblik på at sikre kirkens drift under og efter krisen.

Det koordinerende niveau bør – afhængig af krisens art – være knyttet til stifterne eller provstierne og har ansvaret for den decentrale koordination.

Bemanding af det koordinerende niveau Det koordinerende niveau bemannes med:

- Biskop (hvis krisens art gør, at det koordinerende niveau knyttes til stifterne)
- Provst
- Repræsentant for tillidsrepræsentant for præsterne i stiftet
- Repræsentant for medarbejderne i stiftet
- Repræsentant for stiftsrådet (eller provstiudvalget) og evt. distriktsforeninger
- Person med juridisk indsigt i folkekirkens område
- Sekretariatsunderstøttelse, herunder kommunikation
- It- understøttelse

Det udførende niveau

Det udførende niveau skal kunne agere lokalt ud fra indsigt i den daglige drift af kirken i sognet eller pastoratet samt ud fra anbefalinger og beslutninger på det strategiske og koordinerende niveau.

Det udførende niveau er sogne/pastoratsniveau. Provsten fungerer som formidler og bindeled mellem det koordinerende niveau og det udførende niveau. Provsten bidrager til helhedsperspektiv ved at være bindeled internt mellem sognene i provstiet. Efter behov kan provsten samle repræsentanter for præsterne, menighedsrådsformændene og medarbejderrepræsentanter.

Bemanding af det udførende niveau Det udførende niveau bemannes med:

- Præst
- Formand for menighedsrådet og evt. kontaktperson
- Sekretariatsunderstøttelse ved kordegn eller tilsvarende
- Medarbejderrepræsentant

Supplerende undergrupper

DSK kan nedsætte grupper til varetagelse af særlige opgaver undervejs. Det samme gælder de to andre niveauer.

Der kan – afhængig af den konkrete krise – være behov for at inddrage øvrige interessenter og at nedsætte midlertidige undergrupper, som fx inden for kirkegårdsområdet og kirkemusik/korområdet under coronakrisen. Der skal også sikres nødvendigt samarbejde med det omgivende samfund f.eks. krematorier, kommunale kirkegårde, bedemænd m.v.

Teologiske drøftelser kan ligeledes foregå i en undergruppe.

Undergruppernes mandat er i givet fald at foretage indstillinger og anbefalinger til det niveau, der har nedsat dem. Dette for at undgå overlap og divergerende udmeldinger.

Andre mulige samarbejdspartnere kan være:

Aktører	Rolle	Hvordan inddrages	Hvilke situationer
Bedemænd, Kommunale kirkegårde, Krematorier	Privat, kommunal virksomhed og tæt samarbejdspart	Partskrivelse – møder og evt. også skriftlig – sikre at krisestaben træffer afgørelser/ laver indstillinger på tilstrækkeligt oplyst grundlag. Der er ikke tale om høring i juridisk forstand (som indsigelsesret), men netop inddragelse af faggrupperes faglighed	Enkeltvis når ting påvirker deres område/arbejdsplads
Beredskabspræster Folkekirkens katastrofeberedskab (FKK)	Skaber link til samfundets civile beredskab. Beredskabspræsterne sidder med i NOST (Den nationale operative stab) og LBS (Lokale beredskabs stabe)	Ved dialog med beredskaberne – udfører praktiske opgaver	Konkrete afvejninger og krisens art
Folkekirkelige organisationer: FUV, FAR, Arbejdsmiljørådet, Kirkemusikskoler	Løser konkrete opgaver ad hoc	Besvare spørgsmål Generel informations forpligtelse ligger i KM	Faglige forespørgsler (ikke mindst hvis fx FUV/Kirkemusikskoler o.a. i den konkrete krise ligger inden for et andet ministerium end KM)
Valgmenigheder, andre særlige menigheder (døve, tyske, grønlandske, migrant, Frie folkekirkelige institutioner m.fl.)		Gennem provster, biskopper.	

Kommunikation Målet med krisekommunikation

Krisekommunikation skal bidrage til at skabe så optimale rammer som muligt for at bringe folkekirken bedst muligt igennem en krisesituation, og sikre alle den nødvendige information på rette tidspunkt. Kommunikationen skal samtidig bidrage til en anerkendelse af, at folkekirken har en vigtig rolle i en krisesituation og til at sikre folkekirkens omdømme. Det opnås ved:

- Kommunikationen har en tydelig organisation og kompetencefordeling
- Kommunikationen sker rettidigt
- Der kommunikeres forpligtende, ansvarligt og entydigt til interessenter

Grundkommunikationen ligger ét sted (på strategiske niveau, i denne plan benævnt DSK). DSK træffer således beslutning om, hvad, hvorfor og hvornår der kommunikeres.

Det kan overvejes, om der skal udpeges talspersoner fra alle tre niveauer. I den forbindelse skal man være opmærksom på at:

- Det kræver koordinering
- Vil ind i mellem stille krav om sparring
- Værdien af transparens.
- Betydningen af flere stemmer og talspersoner

Kommunikation i en krisesituation går begge veje, så der skal sikres en kvalificeret og strategisk opsamling af information fra koordinerende og udførende niveau samt fra interessenter (beskrevet ovenfor) – og sikres at den tilgår de rette beslutningstagere.

Se Kommunikationsstrategi i bilag 1.

Bilag 1 Actioncard - kommunikationsstrategi

For al kommunikation er det vigtigt at overveje både den reaktive og den proaktive kommunikation. Kommunikationen opdeles i en intern og ekstern del:

Kommunikation	Intern	Ekstern
Formål	<p>At folkekirkens interessenter har kendskab til krisestabens beslutninger, så:</p> <ul style="list-style-type: none">• Rummet for misforståelse og konflikter mindskes mest muligt. Der er klarhed over, hvad er regler, hvad er anbefalinger, hvad er lokalt råderum.• Der er tillid til, at der kommunikeres/formidles så snart beslutningen er på plads.• Der sikres sammenhæng mellem forskellige niveauer/embedsområder og på tværs af menighedsråd/provstier og stifter• Behov for at kommunikere fra fx provst til præster, menighedsråd til medarbejdere dækkes som del af ledelsesopgave.• Kommunikationen har relevans for målgrupperne	<p>At folkekirken kommer til at stå stærkere ved at:</p> <ul style="list-style-type: none">• Melde klart ud om fortolkninger/forståelser af regler mm.• Fortælle hvad vi gør/hvordan vi implementer• Være dagsordenssættende – kunne agere proaktivt.• Kirken fremstår troværdig så legitimiteten bevares hos både befolkning og samarbejdspartnere.

Målgrupper	<ul style="list-style-type: none"> • Biskopper, provster, præster, Stiftskontorchefer og medarbejder • Menighedsråd – medarbejdere • Landsforeningen af Menighedsråd. • Folkekirkelige institutioner (FUV, kirkemusikskoler, Folkekirkens Arbejdsmiljøråd) • Faglige organisationer • Bedemænd • Kommunale kirkegårde • Valgmenigheder • Døve menigheder • Migrantmenigheder • Andre 	<ul style="list-style-type: none"> • Folkekirkens medlemmer. • Politikere. • Meningsdannere. • Forskellige typer af medier: <ul style="list-style-type: none"> Dagsordenssættende: Tv-nyhederne, Deadline, News og Co, Altinget, Debatten, Politikens Berlingske- og JyllandsPostens politikafdelinger Den kirkelige geografi: Kristeligt Dagblad Den brede offentlighed: Elektronisk kommunikation via Facebook og Twitter, Pod-
------------	---	--

Kommunikation	Intern	Ekstern
		<p>cast, hjemmesider, Go' morgen Danmark, Aftenshowet, Regionale aviser.</p> <p>Regionale radiostationer. Kirkelige programmer i radioen</p> <p>Den lokale offentlighed/menighed: Lokalsider i avisen og Kirkeblade.</p>

Kommunikation af	<p>Krisestabens beslutninger om fortolkning/forståelse af regler, retningslinjer anbefalinger.</p> <p>Hovedbudskab – og kommunikerer, hvor der er plads til lokal fortolkning (fortolkningsrum og hvilke rammer er er for det)</p> <p>Initiativer/inspiration til implementering.</p>	<p>Krisestabens beslutninger om fortolkning/forståelse af regler, retningslinjer anbefalinger.</p> <p>Initiativer til implementering. Kommunikation til medlemmer og den brede offentlighed skal henvises til de relevante platforme, og endvidere skal der henvises til at søge lokale oplysninger via de enkelte sognes hjemmeside og kirkeblade.</p> <p><i>(relevante platforme afventer drøftelser af det nye intranet og øvrige aktører på kommunikationsområdet)</i></p> <p>Kommunikationen til den brede offentlighed kan også have en karakter af "Damage control". Hvis den offentlige dagsorden pludselig vender sig imod kirken.</p>
Kommunikationskanal	<p>Det nye intranet som omdrejningspunkt</p> <p>I form af kommunikation fra: Presseansvarlig, som kan lede videre til nøglepersoner og Nyhedsbreve fra interessenter til deres målgrupper.</p>	<p>Relevante platforme som omdrejningspunkt.</p> <p>Den understøttende kommunikationsgruppe supplerer sig naturligt med kommunikationskompetencer fra stifter og LM</p> <p>I form af Pressemeddelelser, direkte kontakter til udvalgte medier, artikler og vedligeholdte vejledninger og retningslinjer. Åbent Nyhedsbrev, så interesserede kan oplyses om, hvad der sker</p>
Kommunikation	Intern	Ekstern
		Samt: tilgængelig Pressekontakt som kan lede videre til nøglepersoner.
Indsamling fra interessenter	Til krisestaben –Folkekirkens krisekommunikationsenhed knyttet til krisestaben.	Til krisestaben– Folkekirkens krisekommunikationsenhed knyttet til krisestaben.

Hvornår skal der kommunikeres	Koordineret kommunikationsplan i forhold til intern og ekstern kommunikation Fokus på: <ul style="list-style-type: none"> • Ét sted hvor der hentes grundinformation • Hellere rigtigt end hurtigt • Timing/samtidighed såvel landsdækkende som lokalt
Risikofaktorer i forhold til kommunikation	Krydspres: <ul style="list-style-type: none"> • Vi er sjældent/aldrig alene, der er politik og forskellige interesser, interesser og mediedagsordener. • Folkekirken geografiske spredning vil udgøre en risiko og det skal sikres, at der kommer relevant information ud til hele landet. • Der skal tages højde for, at folkekirken er åben 24/7 og ikke lukker helt ned bl.a. for at foretage begravelse • Der skal sikres fornøden it-understøttelse/kommunikationskanaler under krisen • Angreb på folkekirken som institution både internt og eksternt.

Arbejdsgruppe

I arbejdet med udarbejdelse af kriseberedskabsplan for folkekirken har deltaget:

Biskop Henrik Stubkjær

Biskop Tine Lindhardt

Formand for Præsteforeningen Pernille Vigsø Bagge

Formand for Provsteforeningen Provst Annette Brounbjerg Bennedsgaard

Repræsentant for kirkefunktionærerne Karin Schmidt Andersen

Formand for Landsforeningen af Menighedsråd Søren Abildgaard

Næstformand for Landsforeningen af Menighedsråd Inge Kjær Andersen

Stiftskontorchef Jette Madsen

Vicesekretariatschef Landsforeningen af Menighedsråd Elisabeth Jensen